TÒA ÁN NHÂN DÂN **HUYỆN LÂM HÀ** **TỈNH LÂM ĐỒNG**	**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM** **Độc lập – Tự do – Hạnh phúc**
Số: 04/2022/QĐST-DS	*Lâm Hà, ngày 17 tháng 6 năm 2022*

QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
Về việc: Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự
TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN LÂM HÀ, TỈNH LÂM ĐỒNG

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà **Nguyễn Thị H**.

Thư ký phiên họp: Ông **Lê Văn C**– Thư ký Toà án nhân dân huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Lâm Hà tham gia phiên họp: Ông **Mai Trường T** – Kiểm sát viên.

Ngày 17 tháng 6 năm 2022 tại trụ sở Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 88/2022/TLST - VDS ngày 19 tháng 4 năm 2022 về việc: *"Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự"* theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số: 02/2022/QĐST- VDS ngày 10 tháng 6 năm 2022, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:

+ ông Nguyễn Quốc T, sinh năm 1965.

Địa chỉ: tổ dân phố T, thị trấn Đ, huyện L, tỉnh L. Có mặt.

Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:

+ chị Nguyễn Phan Kim H, sinh năm 1994.

+ anh Nguyễn Đức D, sinh năm 2002.

Cùng địa chỉ: tổ dân phố T, thị trấn Đ, huyện L, tỉnh L. Chị H và anh D vắng mặt và có đơn đề nghị giải quyết vắng mặt.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Người yêu cầu giải quyết việc dân sự ông Nguyễn Quốc T trình bày:

Năm 1993, ông và bà M về chung sống với nhau, đăng kí kết hôn ngày 18/8/1993 tại UBND thị trấn Đinh Văn, huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng. Sau khi kết hôn, vợ chồng ông sinh sống tại tổ dân phố T, thị trấn Đ, huyện L, tỉnh L. Trong thời gian chung sống, bà Phan Thị M thường có biểu hiện trầm cảm nhưng ở mức độ nhẹ,

bà thường hay chửi bới, có biểu hiện hoang tưởng. Trước đây, bà Phan Thị M là giáo viên cấp 1, công tác tại Trường tiểu học Đinh Văn 4, thị trấn Đinh nhưng do có nhiều biểu hiện bất thường về cảm xúc nên nhà trường đã yêu cầu bà M đi khám về thần kinh, năm 2014 bà M đã nghỉ việc do không đảm bảo sức khỏe để công tác. Gia đình đã cho bà M đi khám về thần kinh tại bác sĩ tư tại Đồng Nai, kết luận bà M bị tâm thần phân liệt. Từ đó đến nay gia đình vẫn cho bà M đi chữa trị tại bệnh viện Tâm Thần Trung ương 2 tại Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai nhưng bệnh viện chỉ cho thuốc uống, điều trị tại nhà. Từ năm 2019 đến nay, bà M không uống thuốc, bệnh có dấu hiệu nặng lên, rơi vào tình trạng không thể nhận thức, điều khiển, làm chủ được hành vi của mình. Ông và bà M sinh được 02 (hai) người con chung là Nguyễn Phan Kim H, sinh ngày 24/6/1994 và Nguyễn Đức D, sinh ngày 9/11/2002. Bố mẹ bà M đều đã chết, bà M không nhận ai làm con nuôi hay bố mẹ nuôi, không có con riêng với ai. Do đó, ông làm đơn này yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Phan Thị M bị mất năng lực hành vi dân sự và chỉ định cháu Nguyễn Phan Kim H là người giám hộ cho bà M để ông có cở sở làm thủ tục xin ly hôn. Ngoài ra, ông T không trình bày và yêu cầu gì thêm.

Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan chị Nguyễn Phan Kim H, anh Nguyễn Đức D trình bày trong bản tự khai thì: Bố anh, chị là ông Nguyễn Quốc T, mẹ là bà Phan Thị M. Hiện nay ông T yêu cầu Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà tuyên bố bà Phan Thị M bị mất năng lực hành vi dân sự và xác định chị Nguyễn Phan Kim H là người giám hộ cho bà M thì anh, chị đồng ý với yêu cầu của ông T, với những lý do sau:

Năm 1993, ông T, bà M về chung sống với nhau, có đăng ký kết hôn tại UBND thị trấn Đinh Văn, huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng. Trước đây, khi còn công tác tại Trường tiểu học Đinh Văn 4, thị trấn Đinh thì bà M có các biểu hiện bất thường về cảm xúc như tính tình hay cáu gắt, chửi bới vô cớ, trầm cảm ở mức độ nhẹ nên nhà trường có yêu cầu bà M đi khám và do không đủ sức khỏe nên bà M đã nghỉ việc.

Sau đó bệnh tình của bà M ngày càng nặng, năm 2014 gia đình có đưa bà M đi khám về thần kinh tại tại Đồng Nai, kết luận là bà M bị tâm thần phân liệt, bà M thường xuyên có biểu hiện bất thường về cảm xúc như chửi bới, la hét, nói chuyện một mình, có biểu hiện hoang tưởng, bà M không uống thuốc, bệnh có dấu hiệu nặng lên rơi vào nhiều lúc rơi vào tình trạng không thể nhận thức, điều khiển, làm chủ được hành vi của mình.

Hiện nay, bà M đang yêu cầu Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà giải quyết việc ly hôn với ông T, nhưng do bà M bị bệnh tâm thần phân liệt nên ông T đã làm đơn

yêu cầu Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà tuyên bố bà M bị mất năng lực hành vi dân sự để đảm bảo quyền lợi cho bà M trong quá trình Tòa án giải quyết việc ly hôn.

Ông T và bà M có 02 (hai) người con chung là anh, chị. Bố của bà M là ông Phan Văn An, sinh năm 1933, đã chết năm 1996; mẹ là bà Trần Thị Tâm, sinh năm 1934, đã chết năm 2015. Ngoài ra, bà M không còn người con riêng, con nuôi nào khác.

Do đó, để đảm bảo quyền lợi cho bà M, anh chị đề nghị Tòa án xem xét giải quyết tuyên bố bà M bị mất năng lực hành vi dân sự và chỉ định chị H là người giám hộ. Ngoài ra, anh D, chị H không trình bày và yêu cầu gì thêm.

Tại phiên họp, đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Lâm Hà phát biểu ý kiến về việc giải quyết việc dân sự theo hướng đề nghị chấp nhận đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự của ông Nguyễn Quốc T. Tuyên bố bà Phan Thị M, sinh năm 1967 mất năng lực hành vi dân sự.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của người yêu cầu giải quyết việc dân sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng nhận định:

[1] Về quan hệ tranh chấp và thẩm quyền: Ông Nguyễn Quốc T yêu cầu Tòa án giải quyết tuyên bố vợ ông là bà Phan Thị M, sinh năm 1967; địa chỉ: tổ dân phố T, thị trấn Đ, huyện L, tỉnh L. Căn cứ khoản 1 Điều 27, điểm a khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, Điều 376 Bộ luật tố tụng Dân sự xác định yêu cầu giải quyết việc dân sự là "*Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*". Việc dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng.

[2] Về nội dung yêu cầu: Ông T xác định: trong thời gian chung sống, bà M thường có biểu hiện trầm cảm nhưng ở mức độ nhẹ, bà thường chửi bới, nói chuyện một mình, có biểu hiện hoang tưởng. Do vậy, ông làm đơn yêu cầu Tòa án tuyên bố bà M bị mất năng lực hành vi dân sự và chỉ định chị Nguyễn Phan Kim H là người giám hộ để ông giải quyết việc bà M xin ly hôn với ông.

Tại phiên họp, ông T vẫn giữ nguyên yêu cầu giải quyết việc dân sự.

[3] Quá trình giải quyết việc dân sự, Tòa án đã tiến hành trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với bà Phan Thị M, sinh năm 1967. Giới tính: Nữ. Tại bản kết luận giám định pháp y tâm thần theo trưng cầu số 101/KLGĐ ngày 10/5/2022 của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực Tây Nguyên đã kết luận:

Về y học: Hiện tại bà Phan Thị M bị bệnh tâm thần phân liệt (F20-ICD10);

Về khả năng nhận thức và điều khiển hành vi: Hiện tại bà Phan Thị M mất khả năng nhận thức và mất khả năng điều khiển hành vi.

Theo quy định tại khoản 1 Điều 22 Bộ luật Dân sự năm 2015 thì:

"Khi một người do bị bệnh tâm thần mà không thể nhận thức, làm chủ được hành vi thì theo yêu cầu của người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người mất năng lực hành vi dân sự trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần".

Do đó, trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần thì việc ông Nguyễn Quốc M yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Phan Thị M là người mất năng lực hành vi dân sự là có căn cứ để chấp nhận.

Về việc chỉ định người giám hộ: Tại văn bản thỏa thuận của ông Nguyễn Quốc T, chị Nguyễn Phan Kim H, anh Nguyễn Đức D thống nhất cử chị Nguyễn Phan Kim H là người giám hộ cho bà M. Nhận thấy, việc ông Nguyễn Quốc T đang là tham gia tố tụng với tư cách là bị đơn trong vụ án xin ly hôn với nguyên đơn bà Phan Thị M nên thỏa thuận cử người giám hộ cho bà M là chị H là phù hợp.

[4]. Về chi phí tố tụng khác: Việc yêu cầu trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với bà Phan Thị M là cần thiết cho việc giải quyết yêu cầu giải quyết việc dân sự của ông Nguyễn Quốc T nên cần buộc ông T phải chịu toàn bộ chi phí giám định là 11.000.000đ (mười một triệu đồng chẵn), ông T đã nộp đủ và đã được quyết toán xong.

[5]. Lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Buộc ông Nguyễn Quốc T phải chịu 300.000đ (ba trăm nghìn đồng) lệ phí yêu cầu giải quyết việc dân sự.

QUYẾT ĐỊNH:

- Căn cứ khoản 1 Điều 27, điểm a khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, Điều 149, Điều 161, Điều 369, Điều 370, Điều 371, Điều 376, Điều 378 của Bộ luật tố tụng Dân sự năm 2015;

- Căn cứ Điều 22, khoản 3 Điều 53 của Bộ luật Dân sự năm 2015.

- Căn cứ khoản Điều 37 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự của ông Nguyễn Quốc T, về việc yêu cầu tuyên bố bà Phan Thị M, sinh năm 1967 là người mất năng lực hành vi dân sự.

Tuyên bố: Bà Phan Thị M, sinh năm 1967, cư trú tại tổ dân phố T, thị trấn Đ, huyện L, tỉnh L là người mất năng lực hành vi dân sự, kể từ ngày quyết định này có hiệu lực pháp luật.

Chỉ định chị Nguyễn Phan Kim H, sinh năm 1994 là người giám hộ cho bà Phan Thị M.

2. Lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự**:** Buộc ông Nguyễn Quốc T phải chịu 300.000đ (ba trăm nghìn đồng) lệ phí yêu cầu giải quyết việc dân sự, được trừ vào số tiền tạm ứng lệ phí 300.000đ mà ông T đã nộp theo biên lai thu tạm ứng án phí, lệ phí Tòa án số 0003125 ngày 19/4/2022 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng, ông Nguyễn Quốc T đã nộp đủ lệ phí.

3. Về chi phí tố tụng: Buộc ông Nguyễn Quốc T phải chịu toàn bộ chi phí giám định là 11.000.000đ (mười một triệu đồng). Ông Nguyễn Quốc T đã nộp đủ và đã được quyết toán xong.

Người yêu cầu giải quyết việc dân sự có mặt tại phiên họp, có quyền kháng cáo quyết định giải quyết việc dân sự trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày Tòa án ra quyết định; người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan vắng mặt tại phiên họp có quyền kháng cáo trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày nhận được quyết định giải quyết việc dân sự hoặc kể từ ngày quyết định đó được thông báo, niêm yết để yêu cầu Tòa án nhân dân tỉnh Lâm Đồng giải quyết việc dân sự theo trình tự phúc thẩm.

Nơi nhận:
- TAND tỉnh Lâm Đồng;
- VKSND huyện Lâm Hà;
- THA dân sự huyện Lâm Hà;
- Người yêu cầu;
- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan;
- Lưu: Hồ sơ việc dân sự.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP
(đã ký)

Nguyễn Thị H